

INLEDNING

Vi föds som människor in i en värld utan att veta varifrån vi kommer eller vart vi är på väg. Det är som att gå på bio för att se en deckare, men på grund av olyckliga omständigheter komma en kvart för sent och missa själva mordet. Och sedan på grund av ännu olyckligare omständigheter tvingas gå en kvart innan filmen är slut och missa hela upplösningen. Det man ser av filmen är ett virrvarr av händelser utan sammanhang eller mening.¹

Så har teologen Stefan Gustavsson beskrivit människans situation. Vi vet inte varifrån vi kommer, och vi kan inte vara säkra på vart vi är på väg, men vi måste göra vårt bästa för att hitta sammanhang och förklaring. Likt en deckare finns det ledtrådar som vi kan ta fasta på och utifrån dem leta efter den bästa förklaringen. Vilken är den bästa förklaringen till vad vi kan veta om oss själva och om det universum vi lever i? I vilken riktning leder bevisen? Målet med den här boken är att ge olika argument för den ståndpunkt som jag är övertygad om har bäst förklaringsvärde, nämligen kristen tro.

Boken innehåller en kortfattad presentation av ganska många argument från olika perspektiv. Vissa är ganska enkla, andra är svårare. Vissa presenteras ganska ytligt, andra följs av en lite längre diskussion. Det finns självklart många argument som inte har fått plats i den här boken, och de argument som ändå finns med presenteras kanske inte så djupt som man skulle önska. Till stor del är de aptitretare som vill väcka nyfikenhet att läsa på mer.

Boken är tänkt att fungera som en kortfattad handbok eller ett

litet uppslagsverk med en lättförståelig beskrivning av argumenten. Språket ska vara tillräckligt enkelt så att alla förstår och kan ta sig igenom boken men ändå förhoppningsvis tillräckligt djupt för att ge någorlunda rättvisa åt argumenten.

Argumenten presenteras oftast väldigt kortfattat i några få premisser, som med fördel kan läras in utantill av den som vill komma ihåg argumentet och diskutera det med vänner och bekanta. Det ger också en bra överblick av argumentet. Därefter följer fördjupning av de premisser som presenterats, och i vissa fall bemöts ett antal invändningar. Detta mönster gäller inte riktigt alla argument men de flesta.

Boken behöver inte alls läsas från början till slut – tvärtom finns det goda skäl att inte göra det. Varje argument kan läsas var för sig (i den mån de bygger på varandra förklaras det i texten), och vill du först läsa svaren på motargumenten mot kristen tro (längst bak i boken) så gör det! Jag tycker personligen mest om de kosmologiska och teleologiska argumenten, men eftersom de kan uppfattas som lite svårare har jag valt att presentera dem mot slutet. Du kan också läsa de kortfattade presentationerna utan att gå in på fördjupningen och invändningarna om du vill.

Pröva argumenten. Försök förstå och fundera på dem. Ta dem på allvar.

KORT OM LOGIK OCH ARGUMENT

Logik är inte något som vi själva har hittat på. Det är allmängiltiga lagar som beskriver vad som är möjligt och inte möjligt. Logik kan kort och gott beskrivas som tre lagar: 1) lagen om identitet (A är A), 2) lagen om motsägelsefrihet (A kan inte vara icke- A), och 3) lagen om det uteslutna tredje (A kan inte vara både A och icke- A).²

En tillämpning av respektive ”lag” kan se ut på följande sätt: Lag 1: Är tåget i tid innebär det att det kommer när det ska. Lag 2: Om tåget är i tid kan det inte vara försenat. Lag 3: Tåget kan inte både vara i tid och vara försenat samtidigt.

I folkmun används ordet ”logiskt” oftast som ”förnuftigt” eller ”troligt”, och vi talar ofta om att något är mer eller mindre logiskt än något annat. Detta är i strikt bemärkelse fel. Antingen är något en motsägelse eller så är det inte det. I logiken finns inga graderingar, och det har inte att göra med vad jag tycker är troligt eller inte.

När du möter ett argument så bör du tänka igenom och granska det. Börja med att försöka förstå det. Om du ska förkasta argumentet måste du kunna visa var argumentet brister. Det gör du antingen genom att visa att någon av premisserna som argumentet utgår från är felaktig eller genom att visa att slutsatsen inte med logisk nödvändighet följer av premisserna. Här följer ett exempel:

1. Alla människor är dödliga.
2. Jag är en människa.
3. Alltså är jag dödlig.

Slutsatsen (3) följer med logisk nödvändighet av premisserna (1 och 2). Frågan är då om premisserna är sanna. Det går att hänvisa till vetenskapliga fakta som styrker att mänskliga kroppar kan dörent biologiskt. Vi kan presentera historiska belägg för att styrka att alla människor genom historien har dött. Det finns biologiska bevis som visar att jag är en människa.

Det går självklart alltid att förneka argumentets slutsats. Om någon vill förneka att jag är dödlig, måste man alltså antingen förneka att alla människor är dödliga eller att jag är en människa. Det kan man så klart göra, men det finns risk för att man kommer att uppfattas som knäpp...³

Det går ju aldrig att bevisa någonting helt och fullt, och några

sådana krav kan vi inte ställa. I så fall skulle vi inte kunna veta någonting alls. Ett argument måste anses tillförlitligt om premiserna är mer troliga än deras motsats.

Inget argument bevisar heller alla delar i till exempel kristen tro. Men det gör inte heller argumenten anspråk på att göra. Tillsammans lägger argumenten ett pussel och kompletterar varandra. Inget argument är i sig självt fullkomligt, men tillsammans är de väldigt övertygande. Frågan är åt vilket håll den samlade bevisföringen pekar.

Nu när vi har förstått lite om vad logik är och hur argument fungerar ska vi börja titta på de första argumenten, de som utgår från vår erfarenhet av att vara människa.